

**ПИТАННЯ ЗАПОЗИЧЕННЯ УКРАЇНОЮ ДОСВІДУ ФЕДЕРАТИВНОЇ
РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА У СФЕРІ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ.**

САГАЙДАК Ю. В.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного та муніципального права
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

Анотація: Антимонопольне регулювання, що направлене на розвиток і сприяння конкуренції є найважливішим інструментом сучасної державної політики. Його основна мета – забезпечити рівні можливості на конкурентному полі всім суб'єктам ринку. Відповідно відсутність такого законодавства у держави частіше за все пояснюється низьким рівнем економічного і соціального розвитку (Афганістан, Ангола, Бангладеш, Іран, Катар, Саудівська Аравія, Куба, Нігерія, Ефіопія та інші), оскільки реалізація антимонопольної політики вимагає значних фінансових вкладень з боку держави.

Ключові слова: Антимонопольна політика, конкурентне право, Федеративна Республіка Німеччина, право Європейського Союзу, антимонопольне законодавство, зарубіжний досвід антимонопольного регулювання.

Дослідження загальних рис і особливостей антимонопольного законодавства зарубіжних країн є досить актуальним, перш за все тому що може мати потенційну користь для подальшого розвитку національного законодавства у цій сфері.

В рамках Європейського союзу ключові положення антимонопольного законодавства закріплені в ст.ст. 81, 82 Римського договору про створення ЄС.

В якості головного завдання конкурентної політики договором було визначено «створення режиму, що забезпечує умови, при яких конкуренція на Спільному ринку буде носити нормальний характер» [2, 39]. Конкурентна політика в ЄС існує не відокремлено, а розвивається в рамках глобальної інтеграційної політики і проникає в усі сфери економічної діяльності. Європейська комісія здійснює регулювання за чотирма напрямками антимонопольної політики: 1) контролю за картельними угодами і зловживанням домінуючим становищем; 2) контролю за злиттям фірм; 3) лібералізації економічних секторів, що належать до сфери природної монополії; 4) регулювання державної допомоги [1, 124].

Пропонуємо детальніше розглянути механізм впровадження та функціонування цих принципів на прикладі Федеративної Республіки Німеччини – однієї з найрозвиненіших країн Європи.

Контроль застосування антимонопольного законодавства в Німеччині здійснюють кілька органів: Федеральне відомство по нагляду за діяльністю картелів, Міністерство економіки та технологій, картельні служби федеральних земель, що входять до складу урядів земель. Розглянемо повноваження даних органів.

Федеральне відомство з нагляду за діяльністю картелів (das Bundeskartellamt) – це незалежний державний орган державного управління, формально входить до складу Федерального міністерства економіки і технології. Воно наділене такими правами: проводити розслідування, виносити постанови, накладати штрафи і приймати рішення з антитрестових питань в разі порушення антимонопольного законодавства. Контроль за злиттями компаній – основна частина практичної роботи даного органу [3].

Антикартельні служби урядів федеральних земель є самостійними структурами, не підпорядкованими Федеральному відомству з нагляду за діяльністю картелів. Вони входять в склад уряду земель і підпорядковані міністру економіки відповідного земельного відомства. Всю політичну відповідальність за реалізацію конкурентної політики несе відповідний земельний міністр економіки [3].

Незалежним органом в Німеччині стала Монопольна комісія. Вона є спеціалізованим дослідним і консультаційним органом федерального уряду, складається з п'яти членів. Монопольна комісія проводить постійний аналіз антимонопольної діяльності Федерального відомства з нагляду за діяльністю картелів. В обов'язки комісії входить спостереження за ситуацією в антимонопольній сфері і представлення раз на два роки міністру економіки і технологій рекомендацій в області економіки, а також показників тенденцій, які свідчать про концентрацію ділових операцій в Німеччині, в тому числі в сфері застосування положень Закону про контроль над злиттям компаній і поведінкою на ринку домінуючих компаній. Діяльність Монопольної комісії спрямована на підтримання відкритої антимонопольної політики. Антимонопольна політика в Німеччині, як і в багатьох державах, провадиться головним чином через судову систему [4, 124-129].

Отже, можна зробити висновки, що у німецькому конкурентному законодавстві прийнято вважати, що злиття і об'єднання підприємств самі по собі не є факторами, що спотворюють умови конкуренції і породжують зловживання домінуючим становищем, оскільки іноді такі об'єднання корисні для підвищення ефективності окремих галузей і для економіки в цілому. У зв'язку з цим закон передбачає численні винятки з встановлених правил при контролі за економічною концентрацією.

Слід зазначити, що існування в Німеччині такого органу як Монопольна комісія цілком може стати потенційним джерелом для запозичення Україною. Адже контроль за діяльністю Антимонопольного комітету, який є єдиною та головною інституцією у системі антимонопольних органів України, є позитивною практикою, що, безперечно, зменшить ризики зловживань при винесенні рішень даною установою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Договір про функціонування Європейського Союзу, 58т.. 39, 124. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_710
2. Ячеїстова Н.І. Міжнародна конкуренція: законодавство, регулювання і співробітництво. Нью-Йорк; Женева. 2001.
3. Das Bundeskartellamt in Bonn. Organisation, Aufgaben und Tätigkeit. Інформ. Брошура. Бонн, 2011. 28 с. Режим доступу: https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/EN/Brosch%C3%BCren/Brosch%C3%BCre%20%20About%20the%20Bundeskartellamt.pdf?__blob=publicationFile&v=19
4. Матюшко П. Антимонопольна політика Європейського співтовариства / П. Матюшко // Юридичний журнал. – 2017. – № 12. – С. 124–129